

ESPAD 2024

Europsko istraživanje o pušenju, pijenju i uzimanju droga među učenicima (ESPAD): 30 godina **Generacija u dubokoj tranziciji: najnovije ESPAD izvješće poziva na djelovanje u području prevencije, mentalnog zdravlja i digitalnih rizika**

Danas je objavljeno ново, opsežno izvješće s rezultatima **Europskog istraživanja o pušenju, pijenju i uzimanju droga među učenicima - ESPAD 2024. godine**, koje analizira obrasce konzumacije psihoaktivnih tvari među adolescentima diljem Europe. Ovim izvješćem nadopunjuju se rezultati ESPAD 2024 istraživanja objavljeni u svibnju 2025. godine – rezultati istraživanja prikazuju generaciju „u dubokoj tranziciji”.

Konzumacija alkohola, pušenje i uporaba kanabisa među tinejdžerima i dalje su u padu, no pojavljuju se novi bihevioralni i zdravstveni rizici. Izvješće upozorava na sve veću zabrinutost zbog porasta uporabe e-cigareta, nemedicinske uporabe lijekova te naglog porasta korištenja društvenih mreža, *online* igranja i kockanja među adolescentima. Ovi su trendovi posebno izraženi među djevojkama, kod kojih se dugogodišnje rodne razlike u konzumaciji psihoaktivnih tvari smanjuju ili čak preokreću.

Prema izvješću: „Iako je kontinuirani pad u uporabi uobičajenih psihoaktivnih tvari pozitivan trend, jasno je da to nužno ne znači i smanjenje rizika. Naime, isprepletenost konzumacije psihoaktivnih tvari i rizičnih digitalnih ponašanja predstavlja nov i složen izazov za javno zdravstvo.”

Studija je provedena u suradnji s Europskom Agencijom za Droge (**EUDA**), a koordiniralo ju je **Talijansko nacionalno istraživačko vijeće (CNR)**. Temelji se na istraživanju provedenom 2024. godine u 37 europskih zemalja, uključujući 25 država članica EU. Ovo je osmi val prikupljanja podataka u okviru ESPAD projekta od 1995. godine, a prva provedena nakon pandemije COVID-19. U najnovijem krugu istraživanja sudjelovalo je ukupno 113.882 učenika u dobi od 15 do 16 godina, koji su ispunjavali anonimni upitnik. Ovaj val istraživanja obilježava 30 godina praćenja rizičnih ponašanja adolescenata diljem Europe.

Među novim izazovima za politiku i praksu, izvješće ističe tri strateška prioriteta.

- **Proširenje preventivnih mjera temeljenih na dokazima** - Potrebni su širi pristupi prevenciji temeljeni na dokazima kako bi se obuhvatio cjelokupni spektar rizičnih ponašanja današnjih mladih. Implementacija Europskog kurikulumu prevencije (EUPC) Europske Agencije za Droge - programa osposobljavanja koji su široko prihvatili stručnjaci u prevenciji - predstavlja pozitivan korak naprijed, kao i baza podataka EUDA-e koja sadrži evaluirane programe prevencije.
- **Prioritet mentalnog zdravlja i dobrobiti** - Nove ranjivosti zahtijevaju jači fokus na mentalno zdravlje i dobrobit u školama i zajednicama. Potrebni su rodno osjetljivi pristupi promicanju zdravlja kako bi se pomoglo u prevenciji novih rizika među adolescentima.
- **Rješavanje izazova digitalnog okruženja** - Potrebna je hitna akcija u razvoju intervencija koje ograničavaju ranu izloženost mladih digitalnim rizicima. To uključuje rješavanje mogućih štetnih posljedica *online* igranja (npr. dizajn koji potiče ovisnost) te sprječavanje pristupa *online* kockanju maloljetnika (npr. snažnija provjera digitalnog identiteta i dobi).

U zaključku izvješća se naglašava potreba za boljim razumijevanjem i odgovaranjem na složene i dinamične promjene koje oblikuju živote mladih te za izgradnjom povjerenja kroz multisektorske, dinamične intervencije. „Samo kroz takvu sistemski orijentiranu perspektivu moguće je rizik pretvoriti u otpornost i stvoriti okruženja koja podržavaju razvoj zdravlja i samosvjesnije mladosti.”

Kontinuirano i zajedničko praćenje u okviru ESPAD projekta ima ključnu ulogu u unapređenju razumijevanja rizičnih ponašanja adolescenata te u pružanju robusnih i usporedivih dokaza kroz vrijeme i između zemalja, koji služe kao podloga za oblikovanje politika. Izvješće ESPAD 2024¹, objavljeno danas, nudi jedinstvene uvide koji mogu usmjeriti prevenciju i razvoj politika.

Međunarodno izvješće je dostupno na poveznici: <https://www.espad.org/espad-report-2024>

Sažetak rezultata istraživanja objavljen u svibnju 2025. godine, a dostupan je na 25 jezika.
https://www.euda.europa.eu/news/2025/new-espad-survey-results_en.

ESPAD Data Portal (<https://data.espad.org>) nudi otvoreni pristup podacima ESPAD-a za 30 godina o konzumaciji psihoaktivnih tvari i drugim rizičnim ponašanjima, omogućujući istraživačima, kreatorima politika i javnosti da istražuju trendove i provode usporedbe među zemljama.

Slijedom ove objave međunarodnih podataka obavještavamo Vas da će **prezentacija nacionalnih podataka ESPAD 2024 rezultata biti 14. studenog 2025. godine** u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo te Vas ovim putem pozivamo da rezervirate datum.

The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs ([ESPAD](#)) is a collaborative network of independent research teams in over 40 European countries and the largest cross-national research project on adolescent substance use and other risky behaviours in the world. It is coordinated by the ESPAD Italian team at the Institute of Clinical Physiology - National Research Council of Italy (CNR-IFC).

The European Union Drugs Agency ([EUDA](#)) is your source of drug-related expertise in Europe. We prepare and share independent, scientifically validated knowledge, alerts and recommendations. We work alongside our partners to improve EU preparedness on drugs.